

25 juni 2003

Till miljösamverkans kontaktpersoner
på miljökontoren
(övriga kontaktpersoner för kännedom)

Aktuell information och rekommendationer om arbetet med PCB-fogar

Innehåll

- Uppgifter från miljökontoren till Länsstyrelsen
- Rivning, samt PCB-fogar i kontakt med andra material än betong
- Fastighetsägarnas ansvar för inventering och sanering. Tillämpliga lagrum.
- Nya regler kan komma
- Kontroll när fastighetsägarna svarat och meddelat "ingen PCB i mina hus"
- Enkät efter sommaren

Projektgruppen hoppas att arbetet med att få PCB-haltiga fogar sanerade rullar på i kommunerna, och alltså bedrivs med hög prioritet. Det är en mycket angelägen uppgift att snarast på detta sätt plocka bort betydande mängder PCB ur kretsloppet. Det är ändå en uppgift som i de flesta kommuner tar några år. För de miljökontor som eventuellt inte kommit igång med arbetet finns det all anledning att påbörja det nu. Miljösamverkans vägledning för detta är alltså aktuell och finns tillgänglig via vår webbplats www.vgregion.se/miljo/miljosamverkan under [Uppföljning PCB-Fria Fogar](#).

För er som eventuellt är nya: Kort summering av arbetet hittills i delprojektet

Före Miljösamverkan bedrevs projekt PCB-Fria Fogar i f.d. Älvsborgs län, slutrapporten och erfarenheterna därifrån blev underlaget för vårt delprojekt, som syftar till inventering och sanering av PCB-haltiga fogar i hela Västra Götalands län (49 kommuner). En [Handledning för miljökontoren](#) blev klar i slutet av 1999, och i början av 2000 hölls upptaktsmöten för miljökontoren (på flera orter). Miljösamverkan försåg också miljökontoren med *listor på fastigheter* från de aktuella åren, med uppgifter om fastighetsägare.

Miljökontorens uppgift är i korthet att tillskriva fastighetsägarna och begära uppgifter om de har PCB-haltiga fogar i sina byggnader, och i de fall det är så ska de upprätta saneringsplaner. Miljökontoren ska sedan bevaka att saneringar kommer igång och bedriva tillsyn över dessa.

Detta finns detaljerat beskrivet i handledningen, som också innehåller mallar för skrivelser, information till fastighetsägare m.fl. redskap för arbetet. Handledningen finns på Miljösamverkans webbplats.

På webbplatsen har dessutom en blankett för slutrapportering av genomförd sanering, som inte fanns med i handledningen, lagts till.

I början av 2001 gjordes en enkät till miljökontoren för att se hur arbetet fortskred, hur mycket PCB som påträffats m.m. Denna enkät visade sig vara för tidigt ute. Då den gjordes var den dominerande uppgiften alltså att få in uppgifter om inventeringar från fastighetsägarna.

På webbplatsen har vi en fråga-svar-lista med sådant som kan vara av intresse för miljökontoren. På senare tid har knappt några kompletteringar av den gjorts, men de svar som står där bör fortfarande vara till vägledning.

Projektgruppen finns nu till hands mest för att ta hand om frågor som kan uppstå, och när behov finns gå ut med kompletterande information till miljökontoren.

Uppgifter från miljökontoren till Länsstyrelsen

Vi vill, på förekommen anledning, påminna om att miljökontoren ska se till att *kopior av inkomna saneringsanmälningar skickas till Länsstyrelsen*.

Dessa uppgifter arkiveras. Kunskapen om sanerade byggnader är viktig att bevara, dels för att markförorening av PCB kan tänkas förekomma på dessa fastigheter, dels för att det även efter sanering kan kvarstå viss PCB i byggnaden. Det är uppgifter som måste finnas tillgängliga och beaktas vid ändrad användning, rivning, planarbete etc. etc.

Uppgifter om inventeringar där fastighetsägare rapporterat PCB, men ännu inte anmält att sanering ska göras, bör också på motsvarande sätt och av samma skäl rapporteras till Länsstyrelsen.

Rivning, samt PCB-fogar i kontakt med andra material än betong

Vi vill för dessa frågor hänvisa till Byggsektorns kretsloppsråds

- ▶ [PCB-handbok](#)

som finns att tillgå på www.sanerapcb.nu

Denna handbok är ett bra komplement till Miljösamverkans handledning.

Se följande avsnitt i PCB-handbok: Underhåll och rivning (sid 43 - 44), Rivning och sanering vid rivning (sid 58 - 59).

Av nämnda texter framgår bl.a. att vid rivning också material intill tidigare sanerade fogar kan behöva hanteras med viss försiktighet, och t.ex. inte gå till materialåtervinning.

Vi vill också hänvisa till Miljösamverkans dokument med vägledning för hantering av rivningsärenden:

- ▶ [Förslag till handläggningsrutiner av rivningslov och rivningsanmälan och Utvärdering av projekt rivningsavfall \(2002\)](#)
- ▶ [Minskad miljöstörning från bygg- och rivningsavfall - hanteringsrutiner \(1995, rev. 2002\)](#)

Båda dessa hittar ni på www.vgregion.se/miljo/miljosamverkan under Utgivet - Klickbar förteckning.

Fastighetsägarnas ansvar för inventering och sanering. Tillämpliga lagrum.

Det har, på senare tid, uppkommit viss osäkerhet om vilka lagrum i balken som egentligen är tillämpliga som underlag för att förelägga om sanering. Utgångspunkten har varit att också förorenade byggnader omfattas av balkens 10 kap. om förorenade områden, och då skulle också sanering av PCB-fogar kunna krävas med stöd av de reglerna.

Det är helt klart att förorenade byggnader omfattas av reglerna om förorenade områden. Däremot är det inte fullständigt klart att PCB-fogar ska betraktas som en förorening, de är ju avsiktligt inbyggda i fastigheterna.

Hur det förhåller sig säkert med detta vet man inte förrän det klagas av rättsfall. Men det finns också andra möjligheter att använda balken. En byggnad med PCB-fogar läcker hela tiden PCB till miljön och kan därför betraktas som en pågående miljöfarlig verksamhet.

Reglerna i 9 kap. MB bör därför vara tillämpliga, samtidigt som hänsynsreglerna också är det. Hänvisning till 2 kap 2§ (vid krav på inventering/undersökning) och 3§ (vid krav på åtgärder) bör alltså kunna göras, samtidigt som man hänvisar till 9 kap.

Den här frågan berörs också på sid 20 i Länsstyrelsens

- ▶ [Handbok om förorenade områden](#)

ännu bara i remissversion, men tillgänglig på www.o.lst.se under Miljöskydd - Förorenade områden - Handboken.

Får ni fall där ni inte kommer fram via uppmaningar och frivillighet, och känner er osäkra om hur ni bör skriva förelägganden kan ni kontakta miljöförvaltningen i Göteborg (Ulf Andreasson eller Kristina Sjöstedt) för att få del av hur de, numera, brukar göra hänvisningar till balken i PCB-ärenden.

En särskild juridisk fråga, där vi inte har ett färdigt svar, är hur ansvaret för sanering ställer sig om det skett ägarbyten efter det huset försetts med PCB-fogar.

Det bör dock alltid vara möjligt att förmå nuvarande fastighetsägaren att genomföra inventering och ta reda på om det finns PCB eller ej. Mall för föreläggande om detta finns i Miljösamverkans handledning för miljökontoren.

Men om hänvisning görs till MB 9 kap, och inte till 10 kap. bör det även vara klart att nuvarande ägaren, oavsett fastighetens historia kan föreläggas att svara för saneringen.

Nya regler kan komma

På Miljödepartementet bereds nu, efter ett uppdrag som Naturvårdsverket haft från regeringen, ett förslag om att förordningen om bortskaffande av PCB (SFS 1998:122) ska kompletteras med uttryckliga skyldigheter för fastighetsägare att inventera/åtgärda PCB-fogar. Det är ännu oklart om vad det verkligen blir av detta, om det kommer att gälla både inventering och åtgärder, eller bara inventering, och inom vilken tid detta ska göras.

Det finns ingen anledning att avvakta detta, utan arbetet med att uppmana fastighetsägare att inventera och sanera PCB-fogar bör fortsatt bedrivas med hög prioritet i kommunerna. Som redan nämnts läcker fogarna hela tiden PCB till omgivningen, och vi bedömer, trots de oklarheter som nämnts ovan, att det finns ett klart stöd i balken för att kräva åtgärder.

Samtidigt välkomnar vi förstås att det, förhoppningsvis, införs tydligare regler om fastighetsägarnas skyldigheter och en tidsplan, detta kan, särskilt på riksnivå, innebära en skjuts framåt för arbetet.

Inför eventuella beslut om förelägganden bör ni alltså kontrollera om det införts några ändringar i den nämnda förordningen. Miljösamverkan kommer också att informera på webbplatsen när de nya reglerna beslutats.

Kontroll när fastighetsägarna svarat och meddelat "ingen PCB i mina hus"

Denna fråga har inte tagits upp i handledningen för miljökontoren. Projektgruppen har diskuterat den. Vi anser det önskvärt att besked från fastighetsägare om att PCB-fogar inte finns i byggnaderna i viss mån följs upp med stickprovskontroll.

Vi rekommenderar att man förfar på detta sätt.

1. Åk ut till några fastigheter där ägarna angett att man inte har PCB-fogar.
2. Gör en snabb yttre granskning. Det kan då ofta avgöras direkt om det inte finns några fogar, och att fastighetsägarens uppgifter alltså var riktiga. Då behöver man inte göra mer.
3. Ser man fogar som skulle kunna tänkas innehålla PCB kan man ta en telefonkontakt med fastighetsägaren, för att närmare höra hur de genomfört undersök-

- ningen. Svaret får vara underlag för eventuella ytterligare åtgärder.
4. Kvarstår någon form av osäkerhet bör miljökontoret självt ta ett prov. Informera fastighetsägaren i förväg om att ni kommer att ta ett rutinmässigt stickprov. Ett sådant prov bör bekostas av miljökontoret, om det inte finns särskilda skäl att anta att det finns PCB, då kan kostnaden läggas på fastighetsägaren.

Dessa kontroller och provtagningar vi nämnt här kan alltså göras stickprovsvis. Varje miljökontor måste naturligtvis självt bedöma hur trovärdiga de uppgifter man fått är, och i vilka fall det är motiverat att göra kontroller. Stora fastighetsbestånd från de aktuella åren bör dock alltid utsättas för någon form av uppföljning anser vi, om fastighetsägarna rapporterat ingen PCB alls.

Enkät efter sommaren

Efter sommaren kommer projektgruppen att gå ut med en enkel enkät till er om hur långt PCB-arbetet kommit. Vi lovar att anstränga oss för att göra enkäten lätt att besvara.

För projektgrupp PCB

Lasse Lind
PROJEKTLEDARE MILJÖSAMVERKAN VÄSTRA GÖTALAND
EDSGATAN 18 662 30 ÅMÅL
TEL: 0532-714 47, 070-37 87 439 FAX 0532- 187 70
E-POST: lind.lasse@telia.com

www.vgregion.se/miljo/miljosamverkan